

# Nová maturitní témata z dějepisu od 2023/2024

## 1) Dějepis jako věda, pravěk

- pojmy: dějiny, historie, kalendáře (židovský, křesťanský, muslimský)...
- periodizace dějin, kulturní epochy, pomocné vědy historické, archeologie
- hominizace, paleolit, mezolit, neolit, eneolit, doba bronzová, železná, Keltové
- pravěké umění
- Germáni na našem území (doba římská)

## 2) Starověké civilizace a jejich kulturní odkaz

- Mezopotámie Palestina (Židé, judaismus)
- Egypt
- Indie nebo Čína, východní filosofie a náboženství
- Palestina, Židé, judaismus

## 3) Antické Řecko

- archaické období, kolonizace, formy vlády, raná demokracie
- řecko-perské války
- klasické období
- makedonská nadvláda a helénismus
- kultura, filosofie, olympijské hry...

## 4) Počátky Říma a římská republika

- nejstarší období, Etruskové
- raná římská republika a expanze
- punské války
- krize republiky, povstání otroků
- J. Caesar a galské války
- triumviráty a občanská válka
- kulturní a politický odkaz římské republiky

## 5) Římské císařství, počátky křesťanství

- raný principát, rozmach impéria, vybraní císaři
- počátky křesťanství
- dominát a jeho krize
- rozdělení a zánik západořímské říše
- kultura principátu (stavitelství, přírodní vědy, filosofie, náboženství, ..)

## 6) Raný středověk

- stěhování národů, Germáni
- barbarské státy
- Franská říše
- Normané, počátky Anglie, Francie, Svaté říše římské
- role církve, mnišské řády, kláštery
- románská kultura

## **7) Byzantská říše (do 1453), Arabové a islám**

- Konstantin Veliký a počátky Byzance
- Justinián Veliký a rozmach
- byzantská christianizace, Velké církevní schizma, ortodoxní církve
- tlak Osmanů, dobytí Konstantinopole
- Arabové
- Mohamed, hidžra, islám (píliře), Korán
- vítězná tažení, expanze islámu

## **8) Slované a jejich státní útvary**

- původ a rozdělení Slovanů, společnost, náboženství
- Sámova říše
- Velkomoravská říše, cyrilometodějská misie, zánik (Maďaři)
- první Přemyslovci a počátky státu
- Kyjevská Rus, počátky Polska, Bulharska, Chorvatska

## **9) Vrcholný a pozdní středověk**

- hospodářství, společnost, města
- krize (církve, mor, lapkové, ..)
- Anglie a Francie, stoletá válka
- Španělsko a reconquista
- Svatá říše římská
- vzdělanost, univerzity
- gotická kultura a zbožnost

## **10) Český stát v době Přemyslovců a Lucemburků**

- poslední Přemyslovci (od Vladislava II.)
- Lucemburkové
- Karel IV. (osobnost, politika, zakladatelství..)
- Václav IV. a krize vlády
- kultura a vzdělanost předhusitské doby

## **11) Husitství, poděbradská a jagellonská doba**

- příčiny a Husovi předchůdci
- Jan Hus, myšlenky a dílo
- husitské bouře a války
- pohusitská doba
- poděbradská doba
- jagellonská doba

## **12) Počátky novověku, reformace**

- humanismus a renesance
- zámořské objevy, předkolumbovské civilizace
- reformace (Luther, Kalvín, anglikáni, hugenoti)
- protireformace (jezuité, tridentský koncil, Habsburkové)
- náboženské války (Německo, Francie)

### **13) Habsburkové na českém trůně do konce 18. století**

- Ferdinand I., Maxmilián II.
- Rudolf II. a rudolfínská doba
- Leopold I., Karel VI.
- Marie Terezie a její reformy
- Josef II., počátky národního obrození

### **14) Třicetiletá válka, rekatolizace, baroko**

- příčiny a stavovské povstání
- průběh, charakter bojů, důsledky
- J. A. Komenský, Albrecht z Valdštejna
- rekatolizace
- barokní kultura

### **15) Evropské monarchie v 16. – 18. století, průmyslová revoluce**

- Anglie za Tudorů, Stuartů, vznik Velké Británie
- absolutistická Francie
- habsburské Španělsko a nizozemská revoluce
- Prusko (Hohenzollernové)
- Polsko a jeho zánik
- počátky průmyslové revoluce

### **16) Velká francouzská revoluce a napoleonská Francie**

- osvícenství (Voltaire, Montesquieu, Rousseau)
- příčiny a průběh
- Napoleon Bonaparte
- napoleonské války a jejich důsledky, vídeňský kongres
- klasicismus, empír

### **17) Evropa 1848 - 1914, imperiální doba, kolonialismus**

- revoluce 1848
- sjednocení Německa, Itálie
- Viktoriánská Anglie
- situace v koloniích
- průmyslová revoluce

### **18) Mezníky ve vývoji USA**

- evropské osídlení severní Ameriky
- válka za nezávislost, vznik USA, ústava
- občanská válka, období rekonstrukce, indiánské války
- zlatá dvacátá léta, velká hospodářská krize
- vybraní prezidenti do současnosti

### **19) Habsburská monarchie 1815 – 1914**

- národní obrození, metternichovský absolutismus
- revoluce 1848 a důsledky
- František Josef I.
- základní politický vývoj
- industrializace, kultura
- národnostní napětí, antisemitismus

### **20) Mezníky ve vývoji Ruska, vznik a dějiny SSSR**

- moskevská Rus, Ivan Hrozný
- vybraní Romanovci
- revoluce 1917, občanská válka
- komunismus, stalinismus, studená válka
- Chruščov, karibská krize, Brežněvova doktrína
- krize a rozpad SSSR, B. Jelcin

### **21) První světová válka, čs. legie, domácí odboj a vznik ČSR**

- příčiny a počátek
- průběh a charakter bojů, fronty
- závěr a Versailleská konference
- zahraniční a domácí odboj, čs. legie
- vznik ČSR, Tomáš G. Masaryk

### **22) Meziválečná Evropa – dvacátá a třicátá léta**

- diplomacie a mezinárodní politika
- nástup fašismu
- světová hospodářská krize
- nástup nacismu
- španělská občanská válka
- věda a kultura

### **23) Meziválečné Československo (1918-1939)**

- TGM, R. Štefánik, E. Beneš
- hranice státu, ústava, politický systém
- pozemková a měnová reforma, hospodářství
- národnostní složení, základní politický vývoj
- krize třicátých let
- ohrožení republiky a mnichovská dohoda
- tzv. druhá republika
- věda a kultura

### **24) Druhá světová válka v Evropě a ve světě**

- příčiny, počátek
- průběh a obrat ve válce
- holocaust
- konference (Teherán, Jalta)
- závěr a důsledky
- Čechoslováci na frontách

## **25) Protektorát Čechy a Morava, osvobození**

- Slovenský štát, počátek okupace, vyhlášení protektorátu
- protektorátní systém, E. Hácha
- projevy odporu a domácí odboj
- zahraniční odboj, exilová vláda
- atentát, heydrichiáda
- Slovenské národní povstání, karpatsko-dukelská operace
- Košický vládní program, květnové povstání a osvobození

## **26) Československo 1945-1969**

- poválečná obnova, dekrety prezidenta republiky
- odsun německého obyvatelstva
- volby 1946 a jejich důsledky
- cesta k únorovému převratu, nástup komunismu
- padesátá léta a represe, komunističtí prezidenti
- šedesátá léta a uvolnění, kultura, Pražské jaro
- invaze 1968, okupace, projevy odporu – Jan Palach, ..

## **27) Československo 1969-1990, ČSFR a ČR do současnosti**

- nástup a projevy normalizace, G. Husák
- industrializace a stavby socialismu
- kultura a třetí odboj, dissent a exil
- Charta 77
- krize režimu 80. let, Sametová revoluce a konec totality
- devadesátá léta, V. Havel
- integrace (NATO, EU), stručný vývoj do současnosti (prezidenti)
- kultura a sport

## **28) Poválečný svět a studená válka do konce šedesátých let**

- bipolární rozdělení světa
- krizové momenty studené války, válečné konflikty, dekolonizace
- sionismus, arabsko-izraelské konflikty
- Čína a maoismus
- kulturní a sociální změny
- vybrané osobnosti

## **29) Světové dějiny od 70. let do současnosti**

- omezování jaderného zbrojení, mírové rozhovory, Helsinská konference
- ohniska válečných konfliktů, krize východního bloku a konec studené války
- klíčové události a osobnosti 90. let
- globalizace, společenské a kulturní změny
- jedenácté září a válka proti terorismu

## **30) Strakonicko v dějinách**

- pravěk na Strakonicku, Keltové
- Bavorové ze Strakonice, johanité (maltézští rytíři), hrad a město
- doba husitská, poděbradská, třicetiletá válka, národní obrození, ...
- odboj a osvobození
- průmyslové podniky
- významné osobnosti (Šmidinger, Čelakovský, Voráček, Skupa, Režný...)